

What studerar du? – czyli dlaczego warto uczyć się języków blisko spokrewnionych?

Klaudia Buda

Znając jeden z języków germańskich, nie będziemy mieć problemu ze zrozumieniem zdań: *Vad studerar du? Was studierst du? What do you study?* W niniejszym artykule można znaleźć odpowiedzi na pytania, z czego to wynika oraz jak możemy wykorzystać w nauce kolejnych języków obcych znajomość innych języków.

Szwedzki, niemiecki i angielski należą do grupy języków germańskich, która wywodzi się z języka pragermańskiego. Języki germańskie są obecnie rozpowszechnione na wielu obszarach kuli ziemskiej, m.in. wskutek kolonizacji, która trwała przez ostatnie 300 lat. Mimo iż języki te wywodzą się z Europy, posługuje się nimi także sporo ludzi spoza tego kontynentu. Dotyczy to przede wszystkim języka angielskiego, który należy do oficjalnych języków ONZ, a obecnie jest językiem najczęściej używanym w kontaktach międzynarodowych. Niekiedy jest także określany pierwszym uniwersalnym językiem ludzkości. Jednakże znajomość angielskiego obecnie bardzo często już nie wystarcza w karierze zawodowej. Coraz więcej osób decyduje się na udział w różnych kursach językowych, a języki mniej popularne zyskują sukcesywnie na znaczeniu. Dla przykładu, w 2012 r. na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu najpopularniejszym kierunkiem była filologia szwedzka (na jedno miejsce przypadało 33 chętnych).

Z perspektywy osoby uczącej się języka szwedzkiego mogą powiedzieć, iż nauka kolejnego języka germańskiego, gdy zna się już wcześniej inne (w moim przypadku niemiecki i angielski), jest niezwykle ciekawa. Języki te są językami pozycyjnymi, czyli wszystkie mają taki sam szlak wyrazów

w zdaniu twierdzącym. W języku szwedzkim, niemieckim i angielskim występują najczęściej zdania o stałym porządku linearnym, zwanym SVO, czyli podmiot na pierwszej pozycji, orzeczenie – na drugiej, dopełnienie – na końcu. Także kolejność wyrazów we frazie nominalnej jest taka sama w tych trzech językach. Oto przykład:

język szwedzki	alla	dessa	tre	goda	vänner
język niemiecki	all	diese	drei	gute	Freunde
język angielski	all	these	three	good	friends

W procesie uczenia się i nauczania języków obcych blisko spokrewnionych na uwagę zasługuje obszar leksykalny. W przypadku języka niemieckiego, angielskiego i szwedzkiego korelacje między wyrazami są bardzo istotne i wyraźne. Jednak trzeba mieć na uwadze tzw. „fałszywych przyjaciół”, czyli słowa lub wyrażenia pisane w dwóch językach tak samo lub podobnie, ale mające inne znaczenia. Zjawisko to doskonale ilustrują przykłady podane poniżej.

W procesie uczenia się i nauczania języków obcych blisko spokrewnionych na dużą uwagę zasługuje obszar leksykalny. W przypadku języka niemieckiego, angielskiego i szwedzkiego korelacje między wyrazami są bardzo istotne i wyraźne.

W tabelkach zostało zestawione słownictwo niemieckie i szwedzkie oraz angielskie i szwedzkie.

słowo niemieckie	znaczenie	słowo szwedzkie	znaczenie
Ansicht	pogląd	ansikte	twarz
merklich	wyraźny	märklig	godny uwagi

słowo angielskie	znaczenie	słowo szwedzkie	znaczenie
answer	odpowiedź	ansvar	odpowiedzialność
glass	szkło	glass	lody

„Fałszywi przyjaciele” mogą nieraz sprawiać trudności podczas nauki języków obcych, mimo że ich liczba z pewnością jest nieznaczna w stosunku do liczby wyrazów, które mają podobne brzmienie i takie samo znaczenie w obu językach.

Poniżej zaprezentowane są ćwiczenia przeznaczone dla osób, które rozpoczynają naukę języka szwedzkiego i znają bardzo dobrze język niemiecki. Przygotowane zadania dotyczą jednego zakresu tematycznego *Kurz über den Menschen – Kort om en människa*. Ćwiczenia mają na celu zwrócenie uwagi na podobieństwa między językami w obszarze leksykalnym. Uświadamiają one, iż język niemiecki i język szwedzki mają wspólne korzenie. Zadania te stanowią także doskonałą motywację dla uczących się, gdyż wykorzystują ich wcześniej zdobyte umiejętności językowe.

Kurz über den Menschen – Kort om människan

I. Po przeczytaniu opisu postaci uzupełnij tabelkę.

Tjena,
jag heter Lars och jag är 20 år gammal. Jag kommer från Sverige och bor i Stockholm. Jag studerar engelska. Jag talar engelska, spanska. Jag gillar att läsa böcker.

Hejsan!
Mitt namn är Kristina. Jag är 25 år gammal. Jag kommer från Polen. Jag kan prata franska. Jag studerar medicin. Jag tycker om filmer och musik.

Hej!
Jag är Daniel. Jag är 23 år gammal. Jag kommer från Frankrike och bor i Paris. Jag pratar engelska, ryska. Sport är min hobby.

Tja!
Jag heter Olof. Jag är en 20-årig pojke som kommer från Norge. Jag bor i Norges huvudstad – Oslo. Jag kan två främmande språk: tyska, italienska. På min fritid tycker jag om att läsa om historia.

namn	ålder	hemland	främmande språk	intressen

II. Odpowiedz na zadane pytania, wzorując się na wcześniejszych opisach postaci.

- Vad heter du?
.....
- Varifrån kommer du?
.....
- Vilka främmande språk kan du?
.....
- Vad har du för intressen?
.....

III. Uzupełnij tabelkę.

röd, blå, grön, gul, brun, svart, vit, lila, rosa, grå

auf Deutsch	på svenska
grau	
blau	
gelb	
grün	
braun	
schwarz	
weiß	
lila	
rosa	
rot	

IV. Znajdź wyrazy o tym samym znaczeniu, a następnie zapisz je według wzoru podanego w tabeli.

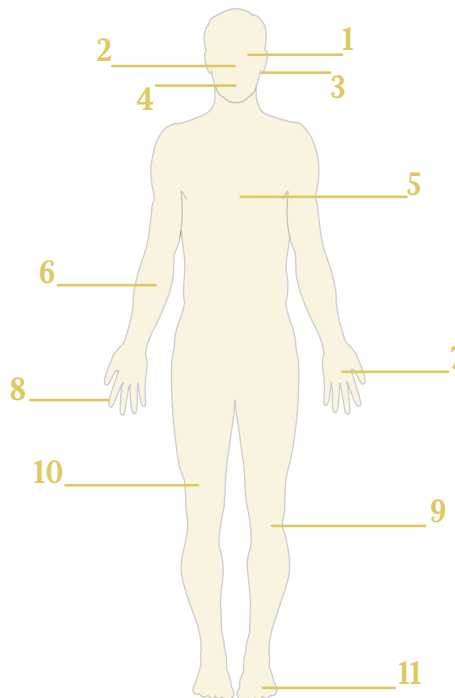
reich hjälpsam hopplös hoffnungslos
 nyfiken interessant schwierig jung glücklich
 förstående sparsam neugierig verständnisvoll
 intressant smal populär besvärlig ung
 sparsam schlank ärlig ehrlich populär
 självsäker hjälpsam glad selbstbewusst rik

auf Deutsch	på svenska
hilfsbereit	hjälpssam
hoffnungslos	hopplös

Tabele do pracy na lekcjach

V. Kroppen – der Körper – podpisz części ciała.

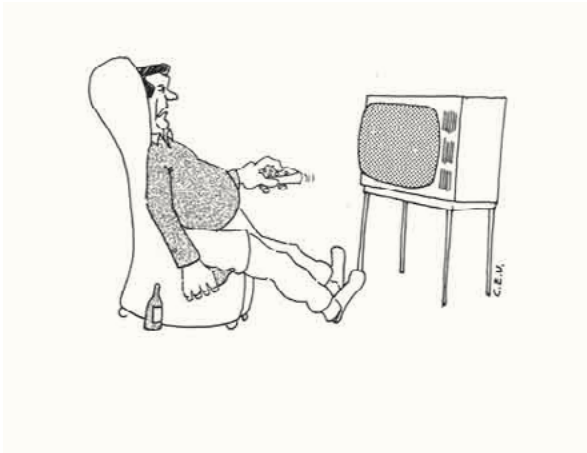

ett öga das Auge das Bein das Ohr die Nase
 en mun die Brust en arm der Arm en hand
 ett finger der Finger ett knä das Knie en fot
 ett ben der Fuß en näsa die Hand der Mund
 ett öra en bröst

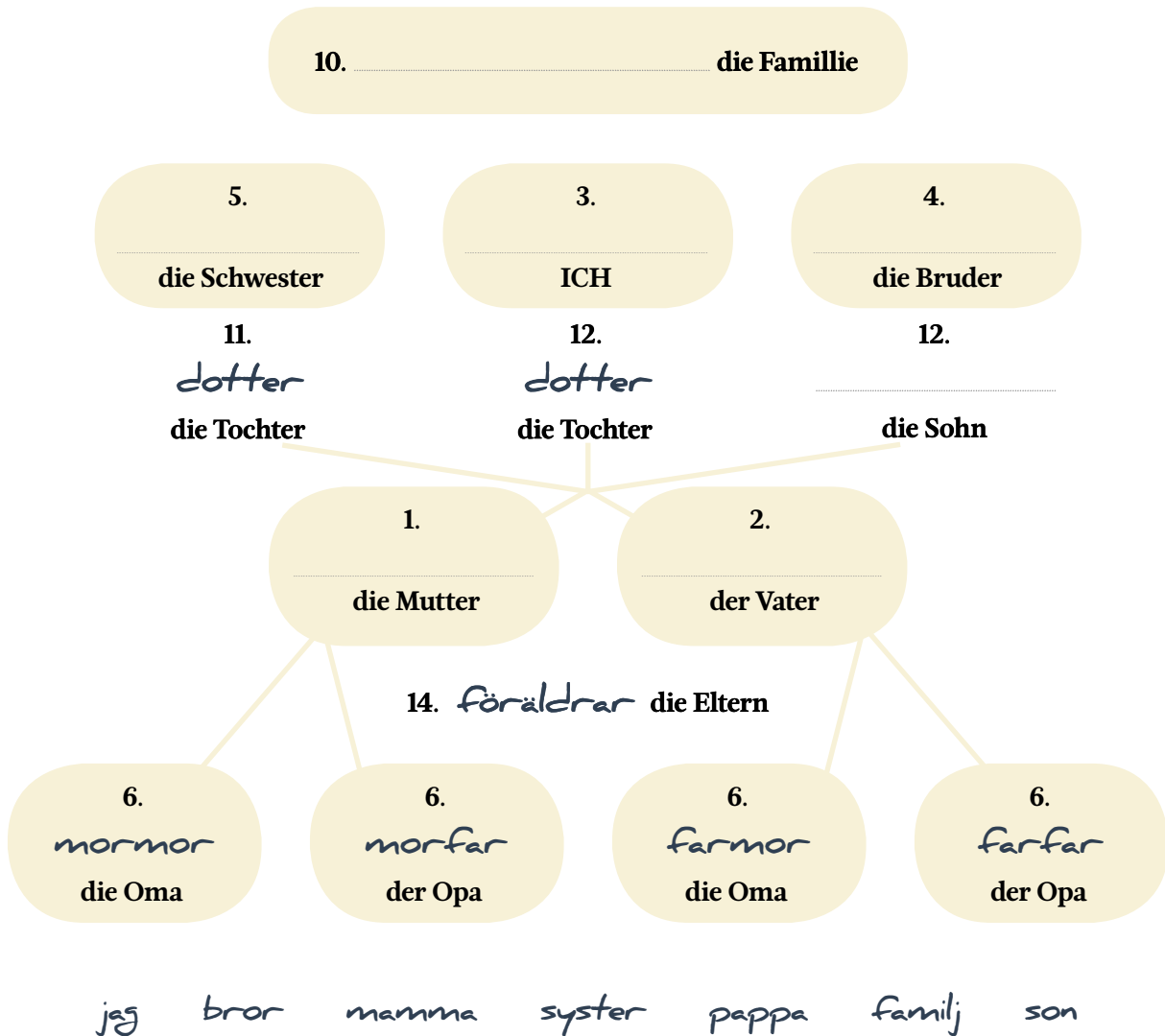
VI. Uzupełnij tabelkę słownictwem z ramki, a następnie podpisz ilustracje.

läsa böcker fotografera spela piano
 titta på tv lyssna på musik

Was machst du in der Freizeit?	Vad gör du på fritiden?
Bücher lesen	
fotografieren	
Klavier spielen	
Musik hören	
fernsehen	

VII. Uzupełnij drzewo genealogiczne podanymi wyrazami.

Bibliografia

- Łuczyński E., Maćkiewicz J. (1999) *Językoznawstwo ogólne. Wybrane zagadnienia*. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
- Sletten S. (red.) (2004) *Nordens språk med rötter och fötter*. Köpenhamn: Nord, 31-32
- Sigurdsson H. A. (1985) *Om ordföljd i germanska språk: en liten studie i språkvariation* [online] [dostęp 26.04.2013].
- *Falska vänner – ord som låter lika men betyder olika* [online] [dostęp 01.05.2013].

Klaudia Buda

Studentka filologii szwedzkiej na Uniwersytecie Jagiellońskim. Stypendystka kursu języka szwedzkiego ufundowanego przez Svenska Institutet oraz kursu języka niemieckiego ufundowanego przez Deutscher Akademischer Austauschdienst. Zainteresowana historią języków germańskich oraz gramatyką kontrastywną niemiecko-szwedzką.